

Юлія Капустенко,
студентка 3 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Наук. керівник: **Ю.Ю. Королевська,**
ст. викладач (БДПУ)

АНЕКДОТИ ЯК СПЕЦИФІЧНЕ ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО

Актуальність. На сьогоднішній день усна історія (Oral history), як метод історичного дослідження, включає в основу опитування на конкретну тему певної вікової категорії людей, завдяки чому можна простежити зміни, які відбуваються в суспільстві.

Ступінь дослідженості проблеми. Проблема анекдоту мало вивчена, піднімалася на рівні окремих статей у дослідженнях А.Е. Чекунової, С.А. Мезина, О.А. Демичева.

Сутність дослідження. Серед опитаних існує думка, що в ранній радянський час анекдоти практично не друкувалися, а лише вони склалися і передавалися з вуст у вуста. Лише з часом анекдоти почали підлягати друку в таких журналах, як «Крокодил» і «Перець», а так само знімалися гумористичні телепередачі на кшталт «Білий Папуга», «КВК», «Кабачок». Зокрема відомо, що Тарапунька і Штепсель – популярний в СРСР комічний дует народних артистів УРСР проводив свої концерти і в м.Бердянську, на місці сучасного клубу «РІО», де знаходився у минулому літній кінотеатр. [1]

Теми, на які найчастіше склалися анекдоти, можна поділити на такі категорії: побутові, політичні, анекдоти про представників різних націй. До першої категорії належать анекдоти про Вовочку (хлопчик, який завжди капостив), сімейні відносини, наприклад: «Мама мальчику говорить: «Так, ты пойді пописай на дорожку, бо будем ийти». Пошёл мальчик, нету, нету, нету, нету. Приходит и говорит: «Мама, у них дорожки нету, я на ковёр пописал» [1].

Щодо політичних, то найчастіше жартували про Брежнєва, Горбачова, Чапаєва та інших політичних постатей. Висміювалися їхні незграбні вчинки, нікчемність та гучні слова. Проте такий різновид підлягав державному контролю і мав свої інструменти впливу, наприклад, такі, як «гудзик», по якому ніби все чутно владі, арешт, а в більш ранній період навіть розстріл. Тому якщо про політику і жартували, то лише серед найближчих друзів, бо всі знали, що в кожному колективі завжди були свої «стукачі». Наша респондентка розказала нам такий анекдот: «Значит так, Шарик, скажи пожалуйста, как на тебя подействовала перестройка? – Будку – уменьшили. Миску – отодвинули. Цепь – удлиннили, но зато могу гавкать сколько хочу!» [3].

Анекдоти про представників різних націй висміювали саме притаманні або гіперболізовані характерні їх особливості. Жартували найчастіше про євреїв – за живучість та хитрість: «Моя жена завела козу», – «Да ты что! И где ж она у вас спит?» – «Та у Сарочки, под кроватью» – «Так она ж воняет», – «Ничего, коза привыкла» [2], про молдован – за недотепність: «Идёт молдованин и бьётся головой об вагон. Проходит второй вагон, проходит третий вагон. «Чё ты стучишь головой? – Ищу

мягкий вагон» [1], про українців – за жадібність, наприклад, «Корзину яблук съешь? – Съем. – А вагон яблук? – Ну вагон яблук – шо не з'їм так понадкушую!» [3], про росіян – за лінкуватість, яка не заважала досягати успіху. Бували анекдоти, де представлені одразу три нації: англієць-росіянин-француз і між ними відбувається ситуація, де є суперництво, порівняння і домінування [2]. Нерідко національності, що найчастіше висміювалися, були авторами анекдотів з особистою участю.

Висновок. Більшість вчених применшують значення анекдоту, як історичного джерела. Його ставлять на рівні з фольклором, але не надають великого наукового значення. Проте анекдот так само готує, як і пісні, вірші, твори про те, що болить та турбує, про деталі, які помічають маси населення, але вони не означені в документах та публіцистиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інтерв'ю з Бурлій Анатолієм – Бердянськ, 21.02.2019.
2. Інтерв'ю з Горлач Ларисою – Бердянськ, 22.02.2019.
3. Інтерв'ю з Кіпершлак Ларисою – Бердянськ, 22.02.2019.

Андрій Карпенко,
студент 3 курсу
гуманітарно-економічний факультету
Наук. керівник: **С. С. Баханова,**
к.і.н., доцент (БДПУ)

ЧАЮВАННЯ: ВІД АНГЛІЙСЬКОЇ АРИСТОКРАТИЧНОЇ ТРАДИЦІЇ ДО СИМВОЛУ БОРОТЬБИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ США

Актуальність проблеми: Культурно-антропологічний погляд на історію дозволяє по-новому поглянути не лише на події, процеси, а й на таке позачасове явище як харчування, що є не лише потребою життєдіяльності, але й культурною практикою, що відбивається у різних сферах й у певних символах інтегрується в соціальну і політичну реальності, наприклад «Бостонське чаювання».

Ступінь досліджуваності проблеми: Окремі аспекти тематики досліджувалися з позиції різних підходів, зокрема цивілізаційного (Ф. Бродель), відображені у працях Чу Фен Лей, І. Руцинської, В. Похльобкіна, С. Василькова.

Мета і методи дослідження: Простежити чаювання від культури споживання чаю аристократією до перетворення на символ політичних трансформацій Британської імперії, зокрема боротьби колоній за незалежність. Методи дослідження: порівняльно-історичний, світоглядний.

Сутність дослідження: Витоки культивування, етики та обрядовості споживання чаю сягають стародавнього Китаю. Від початку чай вважали лікувальним засобом і називали "божественними листами", згодом його споживання значно розширилося, увійшло у повсякденний побут різних станів, витворилася особлива чайна церемонія, яку появу якої пов'язують з письменником часів династії Тан Лу Юєм [3, с. 156, 159].

До Англії чай потрапив за посередництва голландських купців і власників лондонських кав'ярень у 1650-х роках, а його споживання швидко